

EDİTÖRE MEKTUP: BALIN YARA İYİLEŞMESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Letter to the Editor: Evaluation of the Effect of Honey on Wound Healing

Onur ÖZTÜRK (0000-0002-3371-6051), Muhammed Emin GÖKTEPE (0000-0001-9587-4496)

Sayın Editör

Topal Hançer ve Yılmaz'ın yazmış olduğu, Bozok Tıp Dergisi 2019;9(1):152-59.'dan ulaşılabilecek olan 'Balın yara iyileşmesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi' isimli derlemeyi (1) büyük bir ilgiyle okuduk, öncelikle yazarlara teşekkür ederiz.

Yazının sonuç kısmında, balın kolaylıkla temin edilebilir olmasının yara bakımında alternatif tedavi seçeneği olması için bir faktör olduğundan bahsedilmiştir. Bu düşünce üzerine birkaç eleştirimiz vardır:

i- Ülkemizde balın standardizasyonu ve medikalizasyonu henüz sağlanamamıştır. Medikalize bir ürünün öncelikle standardize olması gerekmektedir. Bilindiği üzere balın fruktoz/glukoz oranının 1'in üzerinde ve su oranının %17 civarında olması gerekmektedir (2). Ayrıca ph, enzimatik aktivite gibi değişkenler de yara iyileşmesi üzerine direkt etki etmektedir. Bu bakımdan ideal bir bal bulmak, taklit ve tağşişle mücadele ettiğimiz günümüz koşullarında hiç de kolay değildir. Klinikte, her balın tedavide kullanılmayacağı açıktır.

ii- Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları yönetmeliği ile Türkiye'de resmi olarak uygulanabilecek geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları belirlenmiştir (3). Balın yaralarda tedavi amaçlı kullanımının sağlanabilmesi sadece uygulama merkezlerinde mümkündür ve ülkemizde uygulama merkezi sayısı ise son derece azdır.

iii- Bal yara bakımında alternatif değil, tamamlayıcı bir yöntem olabilir (4). Konvansiyonel tedaviler uygulanmaksızın yapılan tedavi çabaları alternatif tedaviyi açıklamaktadır. Bu ise kanıta dayalı tıbbın doğasına uygun değildir.

Saygılarımızla,

Onur ÖZTÜRK

Muhammed Emin GÖKTEPE

SBU Samsun Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği, Samsun, Türkiye

Onur ÖZTÜRK,Doç. Dr.
Muhammed Emin GÖKTEPE,Dr.

İletişim

Muhammed Emin GÖKTEPE, M.D.,
SBU Samsun Education and Research Hospital, Department of Family Medicine, Samsun, Turkey
Tel: +905319559612
e-mail: drmeg38@gmail.com

Geliş tarihi/Received: 26.04.2020
Kabul tarihi/Accepted: 27.04.2020
DOI: 10.16919/bozoktip.726971

Bozok Tıp Derg 2020;10(2):249
Bozok Med J 2020;10(2):249

Kaynaklar

- 1- Topal Hançer A, Yılmaz P. Balın yara iyileşmesi üzerine etkisinin değerlendirilmesi. Bozok Tıp Derg 2019;9(1):152-59.
- 2- Yeşilada E. Apiterapi. Arıyla gelen şifa. Editör: Doğan N. 1. Baskı. Hayykitap. 2015. Sayfa 21-44.
- 3- Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uygulamaları yönetmeliği. Resmi Gazete. Sayı: 29158 27 Ekim 2014
- 4- Öztürk O, Selcuk MY. Apitherapy in Primary Care. TJFMPC, 2016;10(3): 124-125.